

Tenis je kot individualni šport, zelo zanimiv tudi, ko tekmujejo ekipe. Vsi vemo, da ima Davisov pokal eno najdaljših tradicij med vsemi športi. Čeprav tekmovalstvo trenutno doživlja določene spremembe, pa to ne zmanjšuje pomena tekmovalstva. Predvsem to velja za teniške zveze manjših držav, saj kot globalno tekmovalstvo, tako kot tudi ženska različica Pokal federacij, omogočata dokaj preprosto promocijo tenisa na lokalni ravni.

Tako kot večina kolumn, se je tudi ta napisala med tekom. Zaradi snega tokrat tek ni potekal v gozdu, temveč je bil za kolumno dovolj že krog po zasneženi stezi okoli Brda.

Mnogo konceptov ima ključne besede sestavljene v kratico, da si jo tako lažje zapomnimo. Teniški trenerji poznamo vsaj štiri takšne: B.I.O.M.E.C., C.O.M.E.T, S.MA.R.T. in R.I.C.E.R. Za vodenje ekip sem sam oblikoval novo. Sicer na Googlu nisem preveril, ali že obstaja kaj podobnega, ampak morate mi verjeti na besedo, da je nisem od nikogar prevzel.

Kratica, ki bo teniškim trenerjem omogočila, da si lažje zapomnijo pomembne dejavnike pri vodenju ekip, se preprosto imenuje **C.O.A.C.H.** Kaj pomeni kratica:

Communication (komunikacija),
Organisation (organizacija),
Association (povezanost),
Competitiveness (tekmovalnost),
Holistic approach (celostna obravnava).

Sedaj pa k razlagi posameznih dejavnikov.

Komunikacija je v trenerstvu ena najbolj pomembnih veščin. Ko gre za ekipno tekmovalstvo se pomembnost še poveča. Naj navedenem nekaj primerov. Z ustreznimi motivacijskimi govori kapetan lahko dvigne moralo, ustvarja ekipni duh in opravlja skupne ali individualne sestanke z igralci in igralkami. Kdor si je ogledal film »Any given Sunday« z Al Pacinom v glavni vlogi, ve o čem pišem. Znani belgijski teniški trener Ivo van Aken je vodil Fed Cup ekipo z Henenovo in Clustersovo, ki pa nista bili v najboljših odnosih. Že na začetku tekmovalstva je jasno določil skupne aktivnosti (obroke, trening dvojic, jutranji in večerni sestanki), vmes sta lahko igralki delovali po svojih načrtu. Še bolj znani Niki Pilić je na smrt skregana Beckerja in Sticha pripravil do tega, da sta na Davisovem pokalu igrala najboljši tenis in se dokazovala drug drugemu. Kako? S komunikacijo. Tako, da je obema »prodajal« pozitivne ocene Beckerja na račun Sticha in obratno. Naj v zvezi s komunikacijo poudarim še pomen vodenja tekme. Priprava trenerja na posamezno tekmo se začne mnogo pred samim dvobojem. Gre za aktivnosti analize tekmecev, ustvarjanja in simulacije podobnih pogojev, treniranja in ponavljanja taktičnih vzorcev, priprave komunikacijskih strategij in še marsikaj. Na to temo je imel odlično predavanje kapetan angleške ekipe za Davisov pokal Leon Smith, ki je v to vključil psihologe in komunikologe, da so zanj pripravili posebne govore za različne situacije. Če recimo, Andy dobi prvi niz, če izgubil svoj servis, če igra dobro, če igra slabo... Komunikacijske veščine pa se na koncu kažejo tudi, ko kapetan sede na klopi. Tukaj je večina komunikacije neverbalne, vsaj igralci sprejemajo največ informacij skozi ta kanal. Če sta gledali dvoboj Slovenija – Poljska in opazovali oba kapetana, potem lahko ocenite obnašanje enega in drugega.

Organizacija je naslednji, lahko odločilen dejavnik. Gre za določene rutine in rituale, ki potekajo na ekipnih tekmovanjih, pa naj gre za Davisov pokal, Pokal Federacij, Winter ali Summer Cup. Osebne rutine in rituali igralcev in igralk se morajo prilagoditi ekipi. Dejavnikov je ogromno: od organizacije potovanja, namestitve, pogojev za trening, časa in trajanja treninga, izvajanja kondicijskih aktivnosti, ogrevanja in priprave na tekmo, prehranskih dodatkov, pa do urnika hranjenja. Kapetan mora uskladiti različne, včasih si nasprotujoče želje. Tukaj pomagajo napisana ali nenapisana pravila, ki jih pripravi kapetan in potrди ekipa. Če jasnih pravil, kaj kdo lahko počne, kdo je za kaj odgovoren ni, potem ekipa preprosto ne deluje. Organizacija tudi, če je dobro načrtovana, lahko v stresnih situacijah, razpade. In tudi to je dobro predvideti.

Povezanost je po mojem mnenju najbolj pomemben dejavnik. Zaradi povezanosti se dogaja, da slabše rangirane ekipe premagujejo bolj uvrščene. Ekipni duh lahko dela čudeže. Problem pa je, da ni jasne formule kako ga ustvariti. Pomembno vlogo pri tem ima kapetan. Če postavi jasen okvir pravic in odgovornosti, potem je mnogo lažje. Igralci in igralki se morajo na tekmovanju počutiti dobro in predvsem mora biti med vsemi člani in članicami vzpostavljeno visoko zaupanje. Pomembno je, da so pravila za vse enaka. Da kapetan ne favorizira igralcev ali igralk. Hitro se lahko zgodi, da tretji ali četrti igralec ali igralka postaneta prva. To zgodbo dobro poznamo tudi iz naših krajev. Sedaj so to napačno oceno kapetana popravili z menjavo. Je pa vprašanje, če so jo res. Povezanost se ustvarja tudi z jasnimi etičnimi načeli in obnašanjem kapetana. Zavedati se mora, da je on tam zaradi igralcev in igralk, da ustvarja pogoje, da lahko odigrajo tisto, kar so sposobni. Tako je nedopustno, da igralci ali igralki, ki ne tekmujejo, na ekipnih tekmah ne morejo ali ne trenirajo vsak dan. Kapetan se mora posvetiti tudi tistim igralcem in igralkam, ki ne nastopajo na uradnih tekmah. Če on ne more, pa mora za to poskrbeti pomočnik. Negativnih primerov, da imajo kapetani svoje ljubljence poznamo veliko, lahko tudi nekaj časa delujejo (Katanec in Zahovič), vendar se pogosto slabo končajo, predvsem za kapetana. Pri povezanosti pa veliko vlogo igra tudi teniška zveza, ki mora imeti jasno strategijo ter kriterije. Tudi za izbor kapetana. Pri tem politika, politikanstvo in iskanje najboljših možnih rešitev med slabimi, ne vodi v pravo smer. Tukaj vsekakor moram omeniti menjavo Iztoka Božiča na klopi ekipe za Pokal Federacij. Sedaj lahko ugotovim, da je bila to napaka. Naslednji kapetanki, ki sta ga nasledili, sta bili kompetentni kot igralki, ne pa kot kapetanki. Nastopati za Davisov pokal ali Pokal Federacij je eno, voditi ekipo, pa nekaj popolnoma drugega. Igralci in igralki, ko nastopajo za ekipo, vidijo samo en del delovanja kapetana in njegove ekipe, velik dela, pa njim mora in ostaja skrit. Pereča problematika npovezana z Davisovim pokalom in Pokalom Federacij je tudi pripravljenost igralcev in igralk, da nastopijo za državno reprezentanca. Razlogi za nenastopanje so bili in bodo različni, po mojem vedenju pa je eden od razlogov za nenastopanje tudi neustrezen odnos vodstva zveze, kapetana ali ekipe do posameznikov. Tudi še tako dobro spisana in podpisana pogodba ne more prepričati, da se dogajajo čudeži, v smislu, v petek je igralec odlično pripravljen, v soboto ga boli koleno ter ne more nastopiti v nedeljo, ali v četrtek si igralec natrga zadnjo stegensko mišico, in odpove nastop, v torek pa igra na ATP turnirju. Podobne čudeže bomo očitno potrebovali v prihodnje, da bomo na zgoraj omenjenih tekmovanjih dobili kakšen dvoboj.

Tekmovalnost je del športa, tenisa, igre posameznikov. Na ekipnem tekmovanju se pokaže karakter ljudi, za nekatere je dodaten pritisk izziv, za druge breme. Pri ustvarjanju ali

razbremenjevanju pritiska igrajo veliko vlogo tudi mediji, ljubitelji tenisa in navijači. Posebne tradicije navijaštva v tenisu pri nimamo. Pogosto se zgodi, da gre za anti-navijaštvo, da naši navijajo proti našim oziroma so izjemno kritični do naših igralcev in igralk. Dober primer pravega navijaštva so Francozi. Na finalu Davisovega pokala med Srbijo in Francijo je 5 tisoč navijačev, po izenačenju Francozov v igri na 2-2 v nizih, uspelo preglasiti 15 tisoč srbskih navijačev. Srbski bobni so kar naenkrat utihnili in Francozi so po koncu drugega dne vodili 2-1 v dvobojih. Za ustvarjanju prave tekmovalne atmosfere na ekipnih dvobojih imamo pri nas še veliko dela. Tudi zvijanje rok slovenskim trenerjem, da se morajo udeleževati ekipnih nastopov, ne bo pomagalo. Potrebno bo kaj več. Medijski in promocijski guruji na teniški zvezi imajo zanesljivo še kakšno dobro idejo.

Celostna obravnava je zadnji dejavnik. Ta ne pomeni le, da kapetan obravnava in deluje na igralčeve mentalne in kondicijske sposobnosti, taktično in tehnično kompetetnost, ampak se poslužuje tudi najrazličnejših pristopov. Gre za ustvarjanje optimalnih pogojev za treniranje in tekmovanje, ki so pogosto neteniški, oziroma odvrčajo pozornost od nastopa, znižujejo napetost. Mnogi trenerji temu pravijo, da igrajo »klovna«, vendar tudi to je mnogokrat potrebno za doseg cilja.

Odlični odbojarski trener Viktor Krevsel, ki je bil selektor jugoslovanske, španske in slovenske izbrane vrste je med kompetence kapetana uvrstil tudi: ekspresivne, avtoritativne, mažoretne, konstruktivne, gnostične sposobnosti. Ko v tekmi Slovenije in Rusije slovenski odbojkar po petih urah igre serviral za zmago, je vprašal selektorja: "Ali naj udarim servis?". Selektor Krevsel je odvrnil: "Na vso moč, jaz častim!" Slovenski odbojkarji so bili prva ekipa, ki so premagali Rusijo.

Predno zaključim še kratko pojasnilo. V tej kolumni se ne želim promovirati ali se »delati« pametnega. V vlogi kapetana sem bil tudi sam. Zapisano drugače, sem na mesto, po odstopu Draga Kvasa, dobesedno padel od nikoder. Zato so bili začetki izjemno težki, tako za mene kot tudi za igralce. Naredil sem marsikatero napako, vendar sem se poskušal iz napak tudi stalno učiti. Na srečo so bili prvi dvoboji uspešni (nastop ne evropskem ekipnem prvenstvu v Velenju, prvi Davisov pokal v Zambiji, zmage proti Grčiji, Finski in Gani), pa vendar imajo pri tem veliko zaslugo igralci, predvsem Blaž Trupej. Z Blažem sva imela veliko večurnih koristnih pogovorov, ki so tudi mojo kapetansko vlogo, peljali v pravo smer. Za to sem mu tukaj in zdaj zahvaljujem. Šele mnogo kasneje, sem pridobil kompetence in izkušnje, ki bi jih potreboval takrat. Na srečo ali na žalost je bila ekipa takrat majhna. V Gano smo v izjemno težke pogoje odpotovali samo štirje igralci, kapetan in generalni sekretar. Mogoče je bila to formula za uspeh. Kaj hitro se lahko zgodi, da preveč kuharjev uniči jed. Zapisano drugače, če ima vsak igralec ali igralka svojega osebnega trenerja, kaj potem sploh še ostane kapetanu. Dejanje izjav za medije in posuvanje s peplom v primeru poraza? Letošnji nastopi v Davisovem pokalu in Pokalu Federacij postavljajo veliko vprašanj ter ponujajo malo odgovorov.

Zato bi tistim, ki sedajo na klop na ekipnih tekmovanjih, najprej priporočil, da se ozrejo sami vase, naredijo samoanalizo tega kar so počeli, ovrednostijo svoje delo, nastope igralcev ter na osnovi tega ocenijo ali so sploh kompetentni za to pozicijo. Če je odgovor da, naj se za naslednji dvoboj oborožijo z vsem kar imajo pri roki. Tudi s C.O.A.C.H.-em.